

**Ministerstvo financí
České republiky**

VEŘEJNÁ KONZULTACE

**NOVELA ZÁKONA O PLATEBNÍM STYKU
(adaptace nařízení CBPR)**

oddělení Platební služby a tržní infrastruktura
odbor Finanční trhy II
sekce Mezinárodní vztahy a finanční trhy
e-mail: platebni.sluzby@mfcz.cz

20. 5. 2019

1. Úvod

Ministerstvo financí připravilo veřejnou konzultaci k tématu úpravy zákona o platebním styku.¹ Vzhledem k přijetí novely nařízení o přeshraničních platbách² (tzv. nařízení CBPR) bude nezbytné provést určitou úpravu zákona o platebním styku. Záměrem Ministerstva financí je kromě samotné adaptace novely nařízení o přeshraničních platbách provést v zákoně o platebním styku i změny, které si žádá aplikační praxe.

Cílem konzultace je získat názor odborné veřejnosti na změny zákona o platebním styku připravované Ministerstvem financí a zároveň umožnit odborné veřejnosti poukázat na to, jaké oblasti by mohl uvedený zákon řešit lépe.

Dovolujeme si Vás tedy požádat o **zaslání Vašich odpovědí** na položené konzultační otázky a případných dalších připomínek či podnětů, a to na adresu **platebni.sluzby@mfcz.cz do 24. června 2019. Výsledky veřejné konzultace budou použity při přípravě novely zákona o platebním styku. Veřejná konzultace rovněž slouží jako podklad pro studii dopadů chystané novely zákona.**

Tento materiál slouží pouze pro potřeby Ministerstva financí a veřejnou diskusi k danému tématu. Právní názory či věcné závěry a doporučení obsažené v materiálu nemají žádnou formální váhu. Ministerstvo financí není oprávněno závazně vykládat právní předpisy. Závěry, které zaujmou soudy či jiné orgány závazně aplikující právo na konkrétní případ, se mohou od závěrů uvedených v materiálu lišit.

Jméno subjektu:

¹ Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. [5/2019](#) Sb. (dále jen „ZOPS“ nebo „zákon o platebním styku“).

² Tj. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) [2019/518](#) ze dne 19. března 2019, kterým se mění nařízení (ES) č. 924/2009, pokud jde o některé poplatky za přeshraniční platby v Unii a poplatky za konverzi měny (dále jen „novela nařízení o přeshraničních platbách“).

2. Zákon o platebním styku

Zcela nový zákon o platebním styku byl v průběhu let 2016 a 2017 připravován v návaznosti na přijetí revidované směrnice o platebních službách³ (tzv. směrnice PSD II), kterou bylo nezbytné transponovat do českého právního řádu. Zákon nabyl účinnosti dne 13. ledna 2018, od té doby byl jednou novelizován.

Zákon o platebním styku přinesl několik novinek. Z nich lze zmínit například:

- Vyšší standardy bezpečnosti plateb prostřednictvím **silného ověření uživatele**. Silné ověření zahrnuje vždy alespoň dva ze tří bezpečnostních prvků, kterými jsou znalost určitého údaje, držba určité věci nebo biometrické údaje uživatele.
- **Zákaz surchargingu**. Surcharging znamená účtování dodatečných poplatků obchodníkem při platbě určitým platebním prostředkem. I nadále může být zpoplatněno přijetí podnikatelských platebních karet nebo platebních karet vydávaných v tzv. třístranných schématech. Naprostá většina platebních karet je ale povinně přijímána bez poplatku.
- **Snížení limitu odpovědnosti uživatele** při neautorizované platební transakci způsobené použitím ztracené či odcizené platební karty ze 150 EUR na pouhých 50 EUR.
- Zavedení nové platební služby **informování o platebním účtu**. Uživatelé nyní mají možnost prostřednictvím internetu centrálně spravovat údaje o svých platebních účtech, což umožňuje získat větší přehled například o rodinných financích.
- Zavedení nové platební služby **nepřímé dání platebního příkazu**. Využití této platební služby je alternativou k platbě kartou a ve srovnání s klasickým bankovním převodem dává vyšší záruku, že platba bude skutečně provedena. Obchodník tedy může již v okamžiku zadání platebního příkazu expedovat zboží nebo poskytnout službu.

Zákon o platebním styku je účinný již více než rok. Dílčí změny zákona byly provedeny novelou vyhlášenou ve Sbírce zákonů v lednu tohoto roku, ta nabyla účinnosti 1. dubna 2019.⁴

Konzultační otázky

1. Je třeba v zákoně o platebním styku provést nějaké změny? Jaké? Odpověď odůvodněte.

Odpověď:

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) [2015/2366](#) ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (dále jen „směrnice PSD II“).

⁴ Zákon č. 5/2019 Sb., kterým se mění zákon č. [277/2013](#) Sb., o směnářské činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku.

2. Obsahuje podle Vašeho názoru zákon o platebním styku nějaká nejasná ustanovení? Odůvodněte či navrhněte úpravu.
--

Odpověď:

3. Licenční řízení

Řízení o udělení povolení k činnosti je krokem, který musí každý subjekt, jenž zamýšlí poskytovat platební služby, podstoupit. Jedná se mnohdy o složitý proces, který zabere několik měsíců.

V návaznosti na přijetí nového zákona o platebním styku museli stávající platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, kteří zamýšleli i nadále poskytovat platební služby či vydávat elektronické peníze, projít tzv. přelicencováním. Tyto subjekty musely prokázat, že splňují podmínky k činnosti i podle nového zákona.

Zákon o platebním styku přinesl novou kategorii poskytovatelů platebních služeb, a to správce informací o platebním účtu. Jako správce informací o platebním účtu byl ke dni 17. dubna 2019 licencován jediný subjekt.

Licenční řízení a prokazování splnění všech zákonných podmínek pro udělení povolení k činnosti může být pro potenciálního poskytovatele platebních služeb velmi složitě. Ministerstvo financí si tuto skutečnost uvědomuje, a proto by rádo získalo poznatky subjektů týkající se licenčního řízení či přelicencování.

Konzultační otázky

3. Jaké jsou Vaše zkušenosti s licenčním řízením? Na jaké překážky jste narazili v rámci licenčního řízení?

Odpověď:

4. Splnění jakých zákonných požadavků pro Vás bylo obtížné či obtížně doložitelné?
--

Odpověď:

4. Odpovědnost plátce za neautorizovanou platební transakci

Směrnice PSD II v čl. 74 stanovuje odpovědnost plátce za neautorizovanou platební transakci. Plátce nese odpovědnost za škodu maximálně do výše 50 EUR, která mu vznikla v důsledku neautorizované platební transakce v souvislosti s použitím ztraceného, odcizeného nebo zneužitého platebního prostředku. Tento článek směrnice PSD II byl transponován do § 182 zákona o platebním styku

Odpovědnost plátce za škodu jen do maximální výše 50 EUR se nevztahuje na případy, kdy ztráta vznikne v důsledku podvodného jednání plátce nebo bude zapříčiněna jeho úmyslným nebo hrubě nedbalostním porušením povinností stanovených v § 165 zákona o platebním styku.

Diskrece v čl. 74 odst. 1 posledním pododstavci směrnice PSD II opravňuje členské státy za určitých okolností snížit odpovědnost plátce pod limity stanovené směrnicí. Tato možnost se týká jak snížení plné odpovědnosti plátce v případě jeho hrubé nedbalosti (vyloučena je naopak v případě podvodu nebo úmyslu), tak snížení odpovědnosti plátce pod částku 50 EUR v případě ztráty, odcizení nebo jiného zneužití platebního prostředku. Obdobná diskrece byla obsažena již v čl. 61 odst. 3 směrnice PSD I⁵. Česká republika toto diskreční oprávnění při transpozici směrnice PSD II do zákona o platebním styku nevyužila. Uvedená diskrece obsahuje nejen možnost členského státu nahradit plnou odpovědnost plátce nebo odpovědnost plátce do výše 50 EUR přímo v zákoně nižším pevným limitem, ale i možnost založit oprávnění orgánu aplikujícího právo snížit rozsah odpovědnosti plátce v závislosti na okolnostech konkrétního případu.

Této možnosti využilo například Rakousko a podle rakouské úpravy je tak možné rozdělit škodu mezi plátce a poskytovatele v závislosti na okolnostech konkrétního případu.

Rakouská úprava v § 68 odst. 4 stanoví:

„Wenn der Zahler den Schaden weder in betrügerischer Absicht noch durch vorsätzliche Verletzung einer Pflicht gemäß § 63 herbeigeführt hat, sind bei einer allfälligen Schadensteilung insbesondere die Art der personalisierten Sicherheitsmerkmale sowie die besonderen Umstände, unter denen der Verlust, der Diebstahl oder die missbräuchliche Verwendung des Zahlungsinstruments stattgefunden hat, zu berücksichtigen.“

Překlad tohoto ustanovení zní:

„Jestliže plátce nezpůsobil škodu v podvodném záměru ani úmyslným porušením povinnosti podle § 63⁶, zohlední se při možném rozdělení škody zejména druh personalizovaných bezpečnostních prvků, jakož i zvláštní okolnosti, za nichž došlo ke ztrátě, krádeži nebo zneužití platebního prostředku.“

Ministerstvo financí zvažuje možnost zavedení obdobného pravidla i v českém právním řádu. Rozdělení odpovědnosti mezi plátce a poskytovatele platebních služeb v závislostech na okolnostech konkrétního případu by umožnilo zohlednit intenzitu hrubé nedbalosti plátce nebo okolnosti, za kterých došlo ke ztrátě, odcizení nebo jinému zneužití platebního

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady [2007/64/ES](#) ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES.

⁶ Jedná se o povinnosti uživatele ve vztahu k platebnímu prostředku, tedy o obdobu českého § 165 zákona o platebním styku.

prostředku. V praxi by to znamenalo, že i plátce, který jednal hrubě nedbale, by nenesl plnou odpovědnost, pokud by na jeho straně existovaly okolnosti, které by intenzitu jeho hrubé nedbalosti snižovaly, případně i plátce, u něhož došlo ke ztrátě, odcizení nebo jinému zneužití platebního prostředku, by nenesl odpovědnost ani do výše 50 EUR, pokud by na jeho straně existovaly omluvitelné okolnosti

Konzultační otázky

5. Domníváte se, že by ČR měla využít diskreční oprávnění a umožnit rozdělení škody mezi plátce a poskytovatele? Mělo by se toto oprávnění týkat jak situace, v níž je dnes stanovena plná odpovědnost plátce (hrubá nedbalost), tak situace, v níž je dnes stanovena odpovědnost plátce do výše 50 EUR (ztráta, odcizení nebo jiné zneužití), nebo jenom některé z nich? Proč?

Odpověď:

6. Jaké spatřujete výhody či nevýhody současného stavu?

Odpověď:

7. Jaké důsledky by podle Vašeho názoru mělo zavedení nového pravidla ohledně odpovědnosti za neautorizovanou platební transakci?

Odpověď:

5. Přístup k platebním účtům

Ustanovení § 255 zákona o platebním styku stanoví povinnost úvěrových institucí uzavřít s platební institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelem platebních služeb malého rozsahu nebo vydavatelem elektronických peněz malého rozsahu na jejich žádost smlouvu o platebním účtu na základě podmínek, které jsou objektivní a přiměřené povaze daného platebního účtu. Případné odmítnutí má být oznámeno České národní bance. Přístup k platebnímu účtu je pro nebankovní poskytovatele platebních služeb důležitý pro provádění platebních transakcí a pro zprostředkování přístupu k platebním systémům.

Konzultační otázky

8. Je právní úprava přístupu nebankovních poskytovatelů platebních služeb k platebnímu účtu u úvěrové instituce dostatečná? Zdůvodněte. S jakými problémy jste se při přístupu k platebnímu účtu setkali?

Odpověď:

9. Navrhujete nějaké změny pro přístup k platebnímu účtu u úvěrové instituce? Jaké? Odůvodněte.

Odpověď:

6. Zasílání odpovědí

Na konzultační otázky můžete odpovídat až do **24. června 2019**. Odpovědi prosím zašlete e-mailem na adresu **platebni.sluzby@mfcz.cz**. Předem děkujeme za všechny podněty. Výsledky konzultace budou uveřejněny v anonymizované podobě na internetových stránkách Ministerstva financí.